

OLGU 3

Bilimsel Arařtırma Teknikleri ve Etik

Umut UYAN¹

Bilimsel bir makale, belirli bir formata uygun olarak orijinal araştırma sonuçlarını tanımlayan yazılı bir rapordur. Yapılan çalışmanın bilimsel niteliğinin yanında bilimsel formata uygun olarak yayınlanması da gerektirmektedir. Bilimsel makaleler dergiler tarafından kabul edilmeden önce ilk olarak ilgili konu hakkında uzmanlaşmış hakemler tarafından okunacaktır. Hakemler, makalelerin yayınlanmak üzere kabul edilip edilmeyeceğine ilişkin karar verirken ilk olarak aşağıdaki kriterleri dikkate alırlar (1).

1. Ele alınan sorunun önemi, güncelliğı, uygunluğı ve yaygınlığı
2. İyi yazılmış, açık, anlaşılır, takip etmesi kolay ve mantıklı olması
3. Uygulanan alışma metodu tasarımının uygun, titiz ve kapsamlı olması
4. Literatür taramasının kapsayıcı, odaklanmış ve güncel olması
5. Yeterli örneklendirme yapılması.

Bu kriterlere ek olarak hakemlerin yayınlanmak istenen çalışmaları reddetmesinin en temel ve en yaygın nedenleri aşağıda listelenmiştir.

1. Uygunsuz, eksik veya yetersiz tanımlanmış istatistikler
2. Sonuçların aşırı yorumlanması
3. Uygun olmayan, optimal olmayan veya yetersiz tanımlanmış popülasyonların veya araçların kullanılması
4. Küçük veya taraflı örnekler
5. Kötü yazılmış veya takip edilmesi zor metinler

¹ Uzm. Dr., İzmir Ödemiş Devlet Hastanesi, drumutuyan@hotmail.com

İntihal:

Başka bilimsel çalışmalarda elde edilen fikirlerini ve bulguları referans göstermeden ve direk olarak almak, haksız ve dürüst olmayan bir davranıştır. Başka bir bilimsel çalışmadan bir cümleyi veya daha önce yayınlanmış bir çalışmanızda kullandığınız bilgileri uygun bir alıntı yapmadan kopyalamak intihal olarak kabul edilir ve kaçınılması gerekir. Bu sebeple bilimsel çalışmalarda olabildiğince özgün olunmalı ve yararlanılan kaynaklara atıfta bulunulmalıdır.

Çoklu Gönderimler:

Hazırlanan bilimsel çalışmalara ait makalenin aynı anda birden fazla dergiye gönderilmesi etik değildir. Bunu yapmak editörlerin ve hakemlerin zamanını boşa harcar ve birden fazla dergide yayınlanırsa daha sonra yayının geri çekilmesi gerekeceğinden yazarların ve dergilerin itibarına zarar verebilir.

Gereksiz Yayınlar:

Aynı çalışmaya ait birbirine benzerlik gösteren birçok makalenin yayınlanması anlamına gelir. Benzerlik taşıyan birden fazla makaleyi tek ve tüm bulgular ile desteklenmiş güçlü bir makalede birleştirmek, ilgili makalenin bilimsel niteliğini ve kabul ihtimalini artırır.

Uygun Olmayan Yazar Katkısı veya Atıf:

Yayınlanan bir bilimsel makalede sunulan tüm yazarların, makaledeki araştırmaya önemli bir bilimsel katkıda bulunmuş olmaları önemlidir. Makaleye katkıda bulunmayanların yazar olarak eklenmesi bilimsel etik açısından uygun olmadığı gibi katkıda bulunmuş bilim insanlarının emeğine de saygısızlıktır.

Kaynaklar

1. Mandal J, Ponnambath DK, Parija SC. Ethics of scientific publication. *Trop Parasitol*. 2016;6(2):100-102. doi:10.4103/2229-5070.190811
2. Jain AK. Ethical issues in scientific publication. *Indian J Orthop*. 2010;44(3):235-237. doi:10.4103/0019-5413.65133
3. Kallet RH. How to write the methods section of a research paper. *Respir Care*. 2004 Oct;49(10):1229-32. PMID: 15447808.